

Оверчук Алла Василівна
старший викладач
Житомирський державний
технологічний університет
Україна, м. Житомир

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУЧАСНА УПРАВЛІНСЬКА ТЕХНОЛОГІЯ

The necessity of planning, the essence of financial planning, defined its role is considered and the evaluation indicator of the effectiveness of planning is executed.

В сучасних умовах господарювання кожне підприємство керується принципами самоокупності та самофінансування. Обґрунтованість управлінських рішень щодо формування фінансових планів та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів стає все більш актуальною проблемою. Саме тому теорія та методологія планування довгий час була і залишається однією з основних проблем фахових наукових досліджень.

Останніми роками в роботах багатьох вітчизняних вчених-економістів велика увага приділяється розвитку фінансового планування та адаптації зарубіжного досвіду до умов української економіки. Особливості фінансового планування розглядають в своїх працях Акофф Р., Бочаров В., Брігхем І., Ван Хорн Дж., Кінг У., Маєрс С., Робсон А., Сігел Дж., Бандурка О.М., Василик О.Д., Мниха М.В., Поддєрьогіна А.М., Тарасюк Г.М., Ушакова Н.М. та ін. Водночас, невирішеними раніше частинами загальної проблеми залишається побудова механізму ефективної системи фінансового планування господарюючих структур.

В умовах ринкової моделі господарювання найважливішими факторами, що обумовлюють масштаби і темпи розвитку підприємства, є обсяг і структура фінансових ресурсів, які перебувають в його розпорядженні. Без визначення фінансових можливостей та перспектив забезпечення сталого фінансового стану неможливо досягти стабільного економічного розвитку господарюючої структури.

Процес фінансового планування – це цикл із прямим і зворотнім зв'язком, кінцевим результатом є розробка системи довгострокових, поточних і оперативних планів. План містить основні параметри діяльності підприємства в цілому, його підрозділів і філій, які мають бути забезпечені фінансовими ресурсами до кінця планового періоду [1].

Дослідження показали, що фінансове планування – це управлінський процес, який визначений кількісними та якісними параметрами механізму реалізації взаємопов'язаних та взаємоузгоджених планових показників, які відображені в балансі доходів та витрат підприємства, тобто у фінансовому плані. Цей процес оперативного прийняття управлінських рішень і коригування поточних дій виражає основну вимогу до ефективності системи управління фінансовими ресурсами у динамічному економічному середовищі.

Роль фінансового планування в діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання полягає перш за все у визначенні, як, де і коли необхідно використовувати ресурсний потенціал, щоб забезпечити зростання ефективності діяльності підприємства. Водночас, не існує критерію, який би був спроможний оцінити, чи спрямований розроблений фінансовий план на прибуткову та ефективну діяльність господарюючого суб'єкта. Однак необхідно визначити не лише те, наскільки доходи перевищують витрати, а чим виправдане це перевищення і наскільки наступний фінансовий план є більш ефективним за попередній, наскільки запропоновані заходи підвищують ефективність використання ресурсів та витрат підприємства.

Для оцінки спроможності фінансового плану підвищувати ефективність виробництва перш ніж він почне працювати, у практиці підприємств застосовують критерії оцінки ефективності планування. Цей критерій побудовано на взаємозалежності ресурсомісткості та витратомісткості кінцевих результатів діяльності підприємства у базовому і розрахунковому періодах [2]:

$$E = \sum_{t=2}^{t-1} \left(PBM_t - PBM_{t+1} \right) \times KP_{t+1} \times K_{t+1} \rightarrow \max,$$

де PBM_t – ресурсомісткість та витратомісткість кінцевих результатів діяльності підприємства у базовому періоді, у момент часу t , грн. / грн.;

PBM_{t+1} – ресурсомісткість та витратомісткість кінцевих результатів діяльності підприємства у розрахунковому періоді, у момент часу $t+1$, грн. / грн.;

KP_{t+1} – кінцевий результат виробництва (обсяг товарної, реалізованої продукції, вартість виконаних робіт чи наданих послуг) у момент часу $t+1$, грн.;

$K_{t+1,i}$ – коефіцієнт ефективності використання відповідних ресурсів та витрат i у момент часу $t+1$.

Зазначений критерій може набувати значення більше, менше або дорівнювати нулю. Правила оцінки результатів розрахунків наступні:

- якщо $E > 0$, то отримана в результаті розрахунків величина означає резерви ефективності використання ресурсів та витрат підприємства. Підприємству, так би мовити, не потрібно додатково залучати ресурси для забезпечення зростання обсягів виробництва.

Застосування системи фінансового планування дасть можливість підприємствам: поліпшити оперативне управління (зокрема збалансованості надходжень і витрачання коштів підприємства); підвищити продажі та оптимізувати витрати за рахунок маневрування ресурсами підприємства; поліпшити управління борговими зобов'язаннями та інвестиціями; оптимізувати структуру дебіторської та кредиторської заборгованості; створити надійну базу для оцінки ефективності роботи кожного з підрозділів підприємства, а також його фінансового стану в цілому; швидкого реагування на зміни у зовнішньому середовищі.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що на сьогодні фінансове планування є одним із альтернативних фінансових інструментів, який використовується підприємствами для налагодження фінансової діяльності, підвищення власної рентабельності та платоспроможності як одних із найбільш важливих показників міцного фінансового стану господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Литвин Ю.О. Фінансове планування на підприємстві в сучасних умовах / Ю.О. Литвин, В.І. Матвійчук // Актуальні проблеми розвитку фінансово-кредитної системи України. Донецьк, ДонНТУ, 2009. С. 67-85.
2. Гриньова В.М. Фінанси підприємства: навч. посібник / В.М. Гриньова. – К.: Знання – Прогрес, 2004.